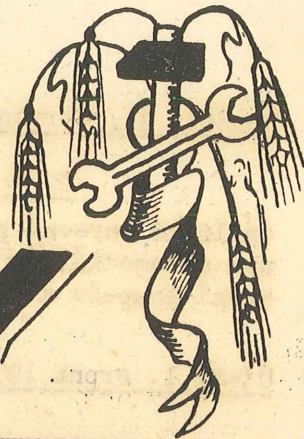

Jevišovické

NOVINY

VYDÁVÁ OSVĚTOVÁ BESEDA V JEVIŠOVICÍCH

Ročník 1972, /XV./, číslo 5 a 6

Květen a červen

FILMOVÝ FESTIVAL 28.7. - 3.8.

Po úspěšném uspořádání filmových přehlídek vybraných širokoúhlých atraktivních filmů u nás v r. 1969 a 1970 uspořádá i letos kino MNV Jevišovice za pomoci filmové marinetky Krajského podniku pro film Brno

v parku Nového zámku ve dnech 28. 7. až 3. 8. 1972

přehlídku devíti vysoce atraktivních širokoúhlých filmů a to takto:

Pátek 28. července 1972

S L A D K Á I R M A

Americká barevná veselohra, jejíž děj se odehrává v Paříži, ve čtvrti kolem pařížské tržnice. Film v mnoha komických situacích líčí snahu Sladké Irmy, lehké dívky, která chce svému milenci, mravně dbalému a směšně naivnímu býv. policistovi, donést hodně peněz. Dětem nepřístupné

Jednotné vstupné 7 Kčs

Sobota 29. července 1972

W A T E R L O O

Dvojprogram!

Sovětsko-italský barevný historický film, líčící velmi dramatickým způsobem známou poslední tragickou Napoleonovu bitvu u Waterloo dne 18. června 1815. V hlavní roli Napoleona americký herec Rod Steiger, známý z velmi dobrého filmu Seržant, a v dalších rolích řada mezinárodně známých filmových herců. Režie známý sovětský režisér Sergej Bondarčuk.

Z L A T Á S V A T B A

Česká filmová komedie líčící četné legrační příhody při zlaté svatbě hornického důchodce a jeho manželky v malé vesničce v Jeseníkách. V hlavních rolích všichni naši známí herci.

Jednotné vstupné 14 Kčs

Neděle 30. července 1972

Č E T N Í K V E V Ý S L U Ž B Ě

Francouzsko-italská barevná komedie, která je čtvrtým pokračováním populární série francouzských veseloher v hlavní roli s vynikajícím francouzským komikem Louisem de Funese. I tento film je plný originálních vtipných nápadů a komických situací, které diváky velmi dobře pobaví.

Jednotné vstupné 7 Kčs

Pondělí 31. července 1972

O S T Ě R Ě S L E D O V A N Á B A N K A

Anglická barevná parodie amerického westernu a bývalých němých grotesek, která velmi vtipným a komediálním způsobem líčí pokus několika loupežnických skupin o provedení velké bankovní loupeže a divákům poskytne velmi dobrou zábavu.

Jednotné vstupné 7 Kčs

Úterý 1. srpna 1972

J Á M A A F Y V A D L O

Vynikající americký horror líčící pátrání po příčinách náhlé smrti baronky na tajuplném španělském zámku, plném záhad a tajů, kde se odehrávají hrůzostrašné příběhy tvořící rámec krvavé historii lásky a nenávisti, nevěry a krutého trestu za ni. Děj se odehrává v r. 1546. Dětem nepřístupná

Jednotné vstupné 7 Kčs

Středa 2. srpna 1972

Dvojprogram!

N E V A D A S M I T H

Americký barevný western, v němž hrdina-mstitel převezme spravedlnost do svých rukou a neustane dokud nezabije vrahy svých rodičů. V hlavních rolích znějí američtí herci Steve Mc Queen a Janet Margolinová. Dětem nepřístupné!

S I C I L S K Ý K L A N

Francouzský barevný kriminální film, který je typickou gansterkou se spoustou střílení, s dobrodružným útěkem zločince z vězení, s loupeží klenotů za 25 miliard franků a s únosem obřího letadla Boeing, které přistane místo na letišti na dálnici. V hlavních rolích znějí francouzští herci Jean Gabin, Alain Delon a Lino Ventura. Dětem nepřístupné!

Jednotné vstupné 14 Kčs

Čtvrtek 3. srpna 1972

"X" N E S T V Ů R A Z V E S M Í R U

Japonský barevný vědecko-fantastický film, v němž obrovská kosmická loď vypuštěná k planetě Marsu, je po cestě napadena létajícím talířem. Film mimo další napínavá dobrodružství s neznámou vesmírnou postavou líčí i hrůzostrašné příběhy posádky lodi na Marsu. Jednotné vstupné 6 Kčs

Upozornění návštěvníkům :

Obě poladny po obou stranách Nového zámku budou otevřeny každý den od 19 hodin. Doporučujeme návštěvníkům zvláště z Jevišovic, vstupovat raději pokladnou východní, aby pokladna západní, bližší Jevišovicům, nebyla tolik přetěžována. Začátky představení jsou ve 20,30 hodin, při dvojprogramech při dřívějším setmění o čtvrt hodiny dříve. Návštěvníky žádáme, aby zakoupené vstupenky nosili zjevně resp. měli připraveny pro případ rychlé kontroly. Poněvadž hlediště kina se nachází na svažité louce v parku Nového zámku a návštěvníci budou sedět přímo na zemi na trávě, doporučujeme návštěvníkům, aby si sebou vzali při rývky, podušky, příp. přenosná sedátka. Menší množství lavic a židlí, které má kino MNV k dispozici, bude vyhrazeno starším návštěvníkům. Parkoviště motorových vozidel je v kaštanové aleji v parku směrem východním od vstupní brány, příp. na východním prostranství před zámkem. Minojevišovským návštěvníkům doporučujeme zorganizovat hromadné autobusové zájezdy. Bližší informace poskytne a k hojně účasti zve

Správa kina MNV Jevišovice.

Z ČINNOSTI ZO SVAZARMU

Členové Radioklubu při ZO Svazarmu Jevišovice vyvíjejí již delší dobu velmi pěknou činnost, hlavně s mládeží.

V poslední době se zúčastnili soustředění v Teplýšovicích u Prahy, kde se konaly zá-

vody v honu na lišku v kategorii mládeže. Bylo zde zastoupeno 12 okresů ČSR a startovalo 34 závodníků. Za náš okres se závodů zúčastnili I. Černý, L. Hruška a V. Prokeš. O tom, že se práce z mládeží vyplatí svědčí výsledky, kterých naši chlapi dosáhli.

Výsledky ze tří závodů v honu na lišku :

1. závod : 1. místo : Černý Ivan
5. místo : Prokeš Vlad.
18. místo : Hruška Lub.
2. závod : 3. místo : Hruška Lub.
4. místo : Prokeš Vlad.
17. místo : Černý Ivan
3. závod : 1. místo : Černý Ivan
2. místo : Hruška Lub.
6. místo : Prokeš Vlad.

Všichni chlapečci získali v tomto oboru 3. výkonnostní třídu. Ve volných chvílích byly tu pořádány závody ve stavbě různých radiotechnických zařízení na čas. Zde jsme obsadili jako družstvo Znojma pěkné 4. místo.

V této době vedoucí družstev složili s úspěchem zkoušky rozhodčích a trenérů v honu na lišku. Z našich členů to s. Fr. Prokeš a Arnošt Prokeš ml.

Velmi pěkným vystupováním po celou dobu soustředění a výbornými výsledky se celý kolektiv zasloužil o dobrou reprezentaci našeho Radioklubu i celého okresu Znojmo.

ZO Svazarmu.

OFRESNÍ SOUTĚŽ MLADÝCH POŽÁRNÍKŮ

V sobotu 13. května 1972 konala se na sokolském hřišti v Jevišovicích okresní soutěž požárních družstev mládeže. Absolutním vítězem soutěže, která měla velmi pěkný průběh, se stalo z 19 soutěžících družstev družstvo starších žáků ze Žerůtek. Naši jevišovští žáci umístili se na 1. místě v kategorii mladších žáků. Všichni obdrželi věcné dary.

V neděli 18. května 1972 u příležitosti oslavy 60. letého trvání požárního sboru ve S l a t i n ě byla zde uspořádána okrsková soutěž požárníků - mužů mezi družstvy Jevišovic, Slatiny a Střelice, v níž byly 1. Jevišovice, 2. Slatina a 3. Střelice. Mimo to bylo ve Slatině provedeno tzv. aplikační námětové cvičení, kterého se zúčastnily sbory Biskupic, Černína, Jevišovic, Slatiny, Střelice a Újezda. Poplachové cvičení bylo vyhlášeno ve 13,30 h. a při cvičení se prováděla dálková doprava vody na travín JZD. Všechny sbory včetně zavazování vody byly na požářišti připraveny již během 20 minut, tj. ve 13,50 hodin.

Z této krátké zprávy je vidět, že jevišovští požárníci jsou nejen dobře připraveni na plnění svých úkolů, ale že i oni věnují velkou pozornost výchově mladých požárníků a starají se tak uvědoměle o své budoucí nástupce.

NOVÉ SENÁŽNÍ VĚŽE V NAŠEM JZD

Naše nové sloučené zemědělské velehdružstvo se stará po všech stránkách o zlepšování a modernizaci své zemědělské velkovýroby.

Počátkem června t.r. dokončili pracovníci Vítkovických železáren K.G. na středisku JZD v Jevišovicích vybudování čtyř senážních věží. Celkový obsah jedné věže je 410 m³, užitný obsah 360 m³. Váha věže je 135 q, výška od země 16,29 m, průměr věže 6 m. Konstruktivní materiál je ocelový plech, ochrana povrchu je kyselovzdorný smalt, barva tmavonodrá. Doba montáže jedné věže je asi 10 dnů. Způsob vybírání je spodní vybírací frézou. Předpokládaný počet plnění za rok je 1 a 1/2 krát. Plocha pícnin při výnosu 350 q z 1 ha zelené hmoty je pro 1 věž 17 až 20 ha. Maximální doba pro naplnění 1 věže jsou 3 dny. Výkon vybírací frézy za 1 hod. je 12-15 q. Životnost věže je 40 až 50 let. Roční běžné opravy činí 0,3 %.

Systém věže umožňuje téměř beztrátovou sklizeň pícnin s optimálním obsahem živin, komplexní mechanizaci a automatizaci linek pro sklizeň a krmení skotu. Senážní věže zavádí do zemědělství moderní metody konservování pícnin a mimo to úplnou mechanizaci sklizně, dopravy i krmení. J.K.

NAŠE JZD A SPORT

Nové jevišovické sloučené zemědělské velehdružstvo věnuje nejen svrchovanou pozornost zdokonalování zemědělské výroby, ale stará se také stále lépe i o kulturní, společenské i sportovní vyžití svých členů.

Pro kulturní zájezdy svých členů chce v nejbližší době zakoupit vlastní autobus Ikarus a když v dubnu t.r. byla v Zemědělských novinách vyhlášena pro české země fotbalová soutěž O zlatý, stříbrný a bronzový pohár Zemědělských novin, bylo jevišovické JZD - podobně jako nedávno ve stolním tenise - jedním z prvních zemědělských podniků v Jihomoravském kraji, který se se svou fotbalovou jedenáctkou do této soutěže přihlásil.

A tak jsme svědky toho, že dne 29.4.1972 odjíždí fotbalová jedenáctka JZD Jevišovice i s četnými svými příznivci až do Nové Bystřice v již. Čechách, aby se tu v 1. kole této soutěže Zemědělských novin utkala s mužstvy Stát. statku Nová Bystřice, Stát. statku Ktiš u Prachatic a Plemenářského podniku Koroseky. Hned v 1. utkání 1. kola mezi JZD Jevišovice a Stát. statkem Ktiš, které v normálním čase skončilo nerozhodně 1 : 1, dochází k velmi dramatické a vzrušující zápletce, totiž k několikerému opakování střelení trestných penalt, v němž Jevišovičtí, vydatně povzbuzováni svými fanoušky, měli větší štěstí a snad i klidnější nervy, neboť nakonec rozhodli utkání ve svůj prospěch porážkou branek 5 : 4.

Tato situace se mohla zde opakovat i v utkání s mužstvem Stát. statku Nová Bystřice, kdy jen nešťastná naše vlastní branka způsobila, že Jevišovičtí se nakonec v 1. kole umístili jako druhí za Novou Bystřici skorem 2 : 1 ve prospěch vítěze. Tím naše mužstvo ze soutěže o Zlatý pohár ZN vypadlo, zařadilo se však do 2. kola soutěže o Stříbrný pohár ZN.

2. kolo soutěže "O stříbrný pohár ZN" se hrálo, jak jsme mnozí byli svědky, v neděli 18. června na sokolském hřišti v Jevišovicích. Účastnila se ho fotbalová mužstva JZD Jevišovice, JZD Kněždub, okr. Hodonín a JZD Předvoj Mlázovice, okr. Jičín v Čechách. V prvním utkání zvítězily Jevišovice nad JZD Kněždub v poměru 2 : 0, v druhém Mlázovice nad JZD Kněždub rovněž 2 : 0 a v závěrečném utkání Jevišovice nad JZD Mlázovice 8 : 0. Tímto utkáním, které mělo velmi dramatický průběh a v němž po poločase 2 : 0, domácí hrající s velkým elánem a nadšeně povzbuzování svými příznivci nadělili hostům ještě 6 branek, kvalifikovalo se mužstvo Jevišovic do finále celostátní soutěže Zemědělských novin "O stříbrný pohár". Poslední zápas byl zajímavý i tím, že v 2. poločase nastoupil v mužstvu Jevišovic dosud stále výkonný a asi nejstarší činný fotbalista Jihomoravského kraje 51 letý předseda Jevišovického JZD inž. Oldřich Kukla, který dokonco téměř těsně před koncem utkání dal hostům levičkou za velkého nadšení všech diváků velmi ostrou osmou branku.

Průběh obou kol této velmi zajímavé soutěže Zemědělských novin, v níž dochází k fotbalovému měření sil velmi od sebe vzdálených a navzájem si zcela neznámých fotbalových celků, našel nejen mezi hráči, ale i mezi diváky a fotbalovými fanoušky svých mužstev velký ohlas.

Hlavním organizátorem účasti Jevišovických v této soutěži je vedoucí hospodářství JZD Jevišovice a na Znojensku dobře známý fotbalový rozhodčí s. Jan H o r á k .

Dr. Lad. Audy

MĚFOLIK POSLEDNÍCH NOVINEK Z JEVIŠOVIC

Akce Z Tělocvična byla opět zahájena, když dne 16. 5. t. r. nastoupila na vyhloubení prostoru pro kotelnu v tvrdé skále osvědčená parta mistrů studnaře Rud. Haase s jeho pomocníky Robertem Jakešem, Frant. Rysavým a Karlem Štávou, kteří všichni již důchodci udělali za měsíc veliký kus práce. Původní jen 2,5 m hluboký prostor vyhloubili v potřebné velikosti 9 x 7 m do hloubky 4 m. Za pomoci kompresoru, transportérů a opatrného vystřílení bylo za 1 měsíc odtud vyvezeno přes 60 traktorových vleců kamene a drtě, při čemž na jednu vlecčku bylo kladeno až 3,5 m³ tohoto materiálu. Dá se očekávat, že vyhloubení potřebného prostoru

pro kotelnu bude co nejdříve skončeno a že tak bude opět možno dál pokračovat na budování této dosti náročné akce.

Výstavba 6tíbytovky MNV

nad Veterinárním střediskem, prováděná Okr. stav. podnikem Znojno úspěšně pokračuje. Již počátkem června měla jednoposchodová budova v hrubé stavbě tzv. glajchu a nyní se staví v podkroví 2 svobodárny. Za dobrou práci nutno pochválit všechny pracovníky OSP, kteří zde od jara pracují.

Adaptace býv. restaurace "U Štursů"

na prodejnu průmyslového zboží Jednoty je již dokončena. Zbývá jen vybavit ji prodejními pulty a regály, aby po prázdninách mohlo dojít k jejímu přestěhování z dosavadní prodejny u Čadů a zahájení provozu.

Akce Z Nový Svět II.

rovněž pokračuje podle plánu. V minulých měsících provedli si občané bydlicí ve všech 4 ulicích na Bělidlech, tj. v obou ulicích k Rybníčku, kolem Audyových a od Tlapákových k Auerovým brigádnicky a za pomoci MNV, který dodal hlavně cementové roury, položení kanalizace a zbudovali potřebné vpusťní šachty. Okresní správa list. komunikací provedla v několika etapách svými stroji potřebné snížení vozovek k možnosti navěšení podkladového štěrku na vozovky, při čemž ulice kolem Alexových byla místy snížena více než o 1 m. Při této příležitosti je nutno zvlášť vyzvednout velmi obtavou práci všech občanů tohoto obvodu, poněvadž veškeré dosavadní zemní práce, mnohdy velmi pracné výkopy rýh pro kanalizaci v tvrdé skále, provedli si oproti dřívějšku, kdy většina těchto prací byla MNV placena, zcela sami, brigádnicky a bezplatně, čímž MNV ušetřili značnou částku peněz. Ve všech 4 ulicích bylo zde položeno mimo domovních kanalizačních přípojek celkem 482 m cementových rour veřejné kanalizace. Takto, jako na Bělidlech, měla by se provádět akce Z vždy a všude. Jistě, že všem občanům zde bydlicím, kteří se o tuto práci zasloužili, patří veřejný a upřímný dík.

Nedostatek vody ve vodovodu

jako každoročně i letos stále trvá. MNV se proto obrací na všechny uživatele měst. vodovodu, aby s vodou šetřili a zbytečně s ní neplývali. MNV důrazně znovu zakazuje používání p i t n é vody z vodovodu k zalévání zahrádek ! K tomu používejte vody z vlastních studní nebo si pořídte zásoby vody idešťové. Při porušování zákazu MNV zalévat vodou z vodovodu zahrádky, bude MNV nucen přikročit k přísným trestním sankcím. Plňte proto i v tomto směru své občanské

povinnosti a pamatujte, že všichni chceme, aby nám voda tekla vždy, když ji potřebujeme.

red.

O JEVIŠOVICKÝCH HRNČÍŘÍCH A KAMNÁŘÍCH

/Dokončení k čl. z č. 11/12/71 /

V závěru svého článku vypráví pí Štěp. Stehlíková o tom, jak se hotové kamnářské zboží prodávalo. Dělo se tak většinou na předem zajištěné objednávky, na něž se zboží vozilo až do míst objednavatelů. Jezdávalo se do Znojma, Šatova, Mistelbachu, Hollabrunnu nebo i do jiných míst až k Vídni.

Když bylo zboží připraveno na celou fúru, přivezlo se od p. Keise, který měl ve Střelčicích kořalnu a držel dva páry koní, s nimiž jezdili p. Fandler a p. Lutl, před každou korbu a jeden den všichni, kdo v kamnářství pracovali zboží nakládali. Kachle nakládané do korby se pečlivě prohládaly slanou a plná korba se pak pevně panty a provazem stáhla, aby se kachličky nárazy cestou nepoškodily. Marinka, která s každou fúrou vždy jezdívávala, připravila si vždy všechno pečlivě na cestu a poněvadž se vždy odjíždělo druhý den brzo ráno, neopomněla sebou vzít i velké deky a vlněky, aby se cestou za chladu a zvláště v zimě bylo možno do čeho zabalit. Ráno se vyjelo ještě za tmy, náklad byl značně těžký a v každém kopci měly koně co dělat, aby náklad vytáhly. V Hl. Mašůvkách k zdolání velkého kopce musel jin vždy p. Valenta, který kamnářům do Jevišovic vozil hlínu, připravit ještě i pár koní, aby se kopce s nákladem vyjel. Poněvadž jízda trvala několik dní, bylo nutno vézt sebou pro koně i potřebné krmení, seno a oves. Putůvky na vodu si cestou pájčovali.

Když se zboží venku rozprodalo, vracovali se zase domů s novými opět objednávkami. Celá rodina doma návrat z této cesty netrpělivě očekávala. Když před našimi po několika dnech opět zarachetil vůz, byli jsme opět všichni rádi, že naši jsou opět doma. Pak se dlouho do noci vypravovalo o tom, jakou měli cestu, jak se jim jelo, jak pořídili se zbožím a co zas nového mají objednáno. Nejvíce radosti bylo, když Marinka každému přivezla rohlík a párek, na němž dobře ohřátém jsme si vždy dobře pochutnali.

Některé zboží se prodávalo i doma a různé opravy kamen se prodalo i zboží s menšími vadami. Mnozí jevišovští kamnáři jezdívávali se zbožím i na jarmarky.

Tatínek, který pracoval v keramické továrně Vranických ve Vranovské Vsi, naučil mě také vyrábět různé figurky a džbáněčky. Dělal se totiž, že se buď do sádrových formiček vtlačovala hlína nebo se do formiček, které byly ze dvou půlek, nalévala řidší hlína, které se ve formičce nechala chvíli stát, až se utvo-

řil na stáble silný a pevný povlak. Zbytek hlíny se vylil. Pak se obě půlky formy od sebe oddělily a džbáněček, hrníček či figurka byla hotova. Přidělalo se ještě puš-ke a po zaschnutí se výrobky v peci vypálily.

V naší kamnářské dílně, po smrti tatínkově v r. 1908, přestalo se pracovat definitivně v r. 1912. V té době pracoval z jevišovských kamnářů jen můj strýc Čírtek na Novém Světě a na Podolí p. Klafáč. Drábovi a Čechovi už nopracovali.

Ani mému bratřovi Václavu Marečkovi, který koupil kamnářskou živnost od sločen Čechových, osud nedopřál, aby pokračoval v tradicích naší rodiny. Byl sice vyučen hrnčír, měl velké nadání k malování, chtěl být sochařem navštěvoval dokonce večerní uměleckou školu ve Vratislavi, pracoval nejprve ve Vranovské vsi v továrně Vranických, jako před tím tatínek, a pak začal hrnčírřit na Novém Světě. Práce se mu velmi dařila, zručně vytáčel na hrnčírřském kruhu hrnce, hrníčky, džbány, mísy, kastrolky, do-jáky a pod. a tvořil z nich pravé umělecká díla. V r. 1914 musel však narukovat na vojnu, hned 1. rok války byl však raněn a ve Vídni pak zemřel.

Marinka po zrušení naší živnosti pracovala ještě nějaký čas u strýce Čírteka a pak u p. Klafáče, který však také brzy svou živnost skončil. Prodala ji p. Kopalovi, který z počátku vyráběl kachle na kamna i různé hrnce, ale pak se specializoval na domácí pekárničky na pečení chleba. Rychle rostoucí tovární keramická výroba donutila však i toho, aby svou živnost v prvních letech 1. republiky skončil. Tak zcela zanikla kdysi velmi slavná a daleko známá dílna jevišovických kamnářů a hrnčírřů.

Štěp. Stehlíková.

ZDARILOU TĚLOVÝCHOVNOU A KULTURNÍ AKADEMIÍ

uspořádala 6.5. t.r. v sále Vomenia TJ Sokol ve spolupráci s žáky ZDŠ a Lid.šk.umění k oslavě 9.května.Velmi pěkná tělovýchovná čísla žáků a žákyň Sokola doplněná hudebními čísly žáků LŠU a vystoupeními pěveckého sboru žáků ZDŠ pod vedením cvičitelů TJ Sokol, učitelky LŠU s.Šimšové a sbormistra uč. V.Macáka a dalších učitelů ZDŠ byla velmi příznivě přijata všemi přítomnými diváky. Škoda jen, že návštěva této velmi pěkné slavnosti z řad našich občanů nebyla taková, jak si tato akademie zasloužila. red.

PĚTÝ KONCERT ŽÁKŮ LŠU A ZDŠ

Který byl jejich společným vystoupením na závěr roku, byl uspořádán v sále Vomenia dne 1. června 1972. V bohatém programu,

který měl celkem 47 čísel, předvedli žáci LŠU, pod vedením uč. LŠU s. Šimšové celkem 21 pěveckých a hudebních skladeb či písní na klavír, housle, harmoniky, zobcové flétny a tamburinu, jevišovický dětský sbor mladších žáků 7 písní a dětský sbor starších žáků 9 písní, oba pod vedením sborníka uč. V. Macáka a kytarová skupina Fr. Malého 10 národních písní, z nichž 1 byla ruská, 1 ukrajinská, 1 polská, 1 argentinská, 5 amerických a 1 česká, některé za spoluúčasti zpěvaček sólistek resp. vokální skupiny. Velmi krásné hudební vystoupení bylo po zásluze odměněno všemi přítomnými diváky. red.

LETOS ODCHÁZÍ Z NAŠÍ ZDŠ 60 ŽÁKŮ

z nichž je 34 chlapců a 26 děvčat. Z 9. tříd je to 25 chl. a 25 děvč., z 8. tř. 6 chl., ze 7. tř. 3 chl. a z 6. tř. 1 děvče. Ve studiu na šk. II. cyklu je přijato 19 žáků: Gymn. Znoj.: Protivínská, Hejmlichová V., Horáková J., Šumpelová. Gymn. Mor. Krumlov: Palán, Černý. Str. zdrav. šk. Znojmo: Trojanová, zdrav. šk. 2letá Znoj.: Fuklová, Stehlíková, El. šk. Zn.: Horáková M., Pokorná. SZTŠ Znoj. pěst. chov.: Scherrer, obor zahr. Nakovičková, Ped. šk. uč. mat. šk. Boskovice: Filipská, Str. prům. šk. Beran. Bechyně: Maxera, Str. pr. šk. stroj. Třebíč: Matula, SZTŠ Ivančice mech.: Čech, Div. odb. škola M. Krumlov: Kozlová. Uč. obory ve stavebnic. 10 ž.: Poz. St. Brno: Hruška Zdeněk, Prokeš, Hubatka, Řáha, Fiala /zedníci/, OSP Znojmo: Flouda /zedník/, Malovička /truhlář/, Zemstav. pod. Znojmo: Vyklický /zedník/, Žel. stav. Brno, učel. M. Krumlov: Filipský. Uč. ob. zemědělství 10 žáků: STS Losná, opr. zem. str.: Nebohý, Stehlík, Klouda Jar., Veselý. STS Třebíč, elektr.: Koch K., STS M. Budějovice, trakt. opr.: Surovec, Zem. odb. uč. M. Krumlov pěst. chov.: Juránková, Rožnovská, JZD Černín vysílá na automech.: Severin, prac. pom. v JZD Slatina: Čapoun. Ostat. uč. obory 13 žáků: ČSAD Znojmo automech. Fendrych, Favelka, Poláček, Mototechna Znojmo: Hruška Jos., Chemické záv. Pardubice, provoz. chemik: Roth, Prádelny a čistír. Znojmo: Kostřounová, Dřevotvar Znojmo, truhlář: Dohnal, Wolfschütz, Jednota M. Krumlov, kucharka-číslnice: Svobodová, Kulhánková, Jitka Otín, přadl. tkadl.: Sochnová, Hejmlichová Hel., ZGK Znojmo, svrškařka: Ovčáčková. Pracovní poměry: Fruta Znojmo: Dvořáková, Obořilová do Elektrokovu dosud nepřijata. Jednoroč. kurs Social. společ. Znojmo: Fukalová, Hejtmánková. 10. rek. škol. docházky budou absolvovat: Paloutová, Holer, Mandát, Svoboda Zdeněk. Mir. Pátok, red. ZDŠ

S KRÝVAČKY

1. Pohrám si s míčem a pak hry nechám.
2. Pečem ses dočkala pokojného života.
3. Jam jedeš s tím telátkem?
4. Kočičí oči mého kocouřečka ve tmě svítí.
5. S malým člunem pouští se až na rovník.

6. Tolik ostrých jehel píchá velice.
 7. Pak máš aspoň ty rozum.
 8. Fialka zavolala tě svou líbeznou vůní.
 9. Nad vodou racek letěl a chechtal se.
 10. Předvoj těšil se z odpočinku a spánku.
- V každé větě je skryto jméno rostliny motýlokvěté, jejíž plod je lusk. Rozluštění skrývaček z min. čísla:
1. Běh, 2. skok, 3. bruslení, 4. disk, 5. oštěp, 6. koule, 7. kladivo, 8. štafeta.
- Správné rozluštění zaslali tentokrát jen 2 luštitelé: p. Fr. Meduna Brno a H. Pavlů Třebíč. Minule jsme nedopatřením neuveřejnili další dva správné luštitelé skrývaček z č. 1/2/72, jímž jsou: L. Adamová, V. Lím, ckr. Polín a Růž. Peštalová Třebíč. Prosíme o prominutí. V em správným luštitelům blahopřejeme a do příštího kola přejeme hodně úspěchů. red.

V Z P O M Í N Á M E

V poslední době opustili naše řady opět tito naši spoluobčané:

9.2.1972 zemřel Ant. Svatoň ve věku 74 let, jeden z hlavních účastníků tzv. "Zelených Ládrů" v r. 1918 na Jevišovicích.

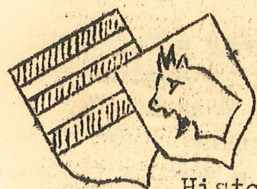
13.4.1972 zemřel ve věku 82 let Fr. Kopeček z č. 49, jeden ze staré gardy jevišovických rolníků. Dne 19.5.72 zemřela družba p. Fr. Ziky Anna Sližková ve věku 58 let. Dne 1.6.72 opět ze staré gardy jevišovických rolníků 81 letý p. Korrel Horák z č. 76. Dne 20.6.1972 zemřel v Jiřicích po delší nemoci ve věku 62 let p. Rudolf Dvčřák, jeden z velmi oblíbených vedoucích býv. naší továrny Druhov a také na jeho poslední cestě jej v pátek 22.6. doprovodila početná skupina Elektrokovářů.

Čest pamtě všem zemřelým! red.

Program kina v červenci

2. Skokanova dobrodružství USA, bar. odp. več.
5. Červený stan sov. ital. več. dvoj. vstupné
9. Kluk z naší party sov. bar. odp. Čtyři vraždy stačí, drahoušku čs. bar. več. + 2 Kčs
12. Dobrodružství v Ontariu rum. bar. + 1 Kčs
16. Fantomas centra S. Yard fr. bar. odp. več. + 2 Kčs
19. Takže ahoj čes. več.
23. Záhadný Heltor NSR, odp. več. + 2 Kčs
26. Romantické pol. bar. več.

JN vyhází 1 x za měsíce, odp. red. dr. Lad. Audy. Povoleno ONV ve Znojně č. 339/72. Výzva předplatitelům: Pro nedostatek pošt. poukazek pošlete roční předplatné 10 Kčs biankosloženkou na adresu: Osvětová beseda Jevišovice. Děrujeme!

Z HISTORIE JEVIŠOVIC

Ročník 1972
číslo 5/6

Příloha JN, řídí dr. Lad. Audy

Historický vývoj majetkoprávních poměrů bývalého panství Jevišovice

/ 50. pokračování /

V závěru min. pojednání jsme si řekli, že po smrti Jiřího II. Zajínáče r. 1587, posledního mužského příslušníka jevišovické větve pánů z Kunštátu, připadlo jevišovické panství podle poslední vůle jeho otce Sezeny V. Zajínáče, sestře Jiříkově Kateřině provdané za Hynka Brtnického z Valdštejna. Než si budeme vyprávět o tom, co je nám všechno známo o Kateřině Zajínáčce, přip. její manželovi Hynku Brtnickém z Valdštejna, zastavme se ještě na chvíli u Jiříka II. Zajínáče.

O Jiříku II. Zajínáčci se totiž dovídáme, že až poměrně velkým mláděm byl za svého života členem Zenského sněmu moravského v Brně. Že se členem tohoto nejvyššího zemského panstevního sboru stal, vědět asi, jak dále se dozvíme, především svému švagru Hynku Brtnickému z Valdštejna, který zastával nejvyšší funkce zenské. Dokladem o tom, že Jiřík II. Zajínáč byl členem zenského sněmu moravského je jeho krásný, plasticky vyhotovený erb, který je dodnes umístěn v býv. zasedací síni Zenského sněmu v Brně, která je nyní užívána Městským národním výborem v Brně jako obřadní síň MěNV Brno. V této síni je pod stropní římsou na pravé boční stěně síně umístěno celkem 24 a na zadní stěně dalších 6 překrásných, barevných, plastických erbů všech tehdejších členů zenského sněmu moravského. Uprostřed pravé stěny je umístěno 5 erbů, vlevo od nich směrem v čelní stěně síně je 9 erbů, vpravo od středu směrem k zadní stěně je 10 erbů. Erb Jiříka Zajínáče z Kunštátu a na Jevišovicích je umístěn v levé přední polovině síni a sice od čelní stěny síně v pořadí jako sedmý. Vpravo vedle erbu Jiříka Zajínáče nachází se jako 8. od leva erb Frydrycha z Zerotína a na Židlochovicích, který byl tehdy pánem panství Židlochovického, vlevo od erbu Jiříka Zajínáče je pak jako 6. od leva erb Jindřicha Václava Krajiře z Krajku a na Mladonovicích. Obřadní síň MěNV Brno, nacházející se v levé části budovy Městského národního výboru v Brně je přístupna na požádání u vrátného v průjezdu do dvora městské radnice.

ERB JIŘÍKA ZAJÍNAČE

/viz obr. vlevo/ v naší vypočetní, které bohužel nemůže nijak zachytit barevnost a plastičnost erbu, vyhlíží asi takto: Uprostřed se nachází zlatý šedostříbrný kunštátský štít s černým trojčárám. Helma s korunkou nad štítem je zlatá, dvě orlí křídla nad helmou jsou rovněž šedostříbrná s třemi černými pruhy. Plášť rozvinutý za štítem a helmou je tmavě, až hnědžlutý, svinuté jeho kraje jsou černé. Celý podkladový kruh erbu je šedohnědý, všechny ozdoby erbu, jako horní a dolní i oba boční zavínutce, horní a dolní rohy jsou po okrajích zdobeny zlatem, stejně tak jsou zdobeny zlatě ozdoby na rámu nápisu pod štítem resp. pod erbem, podklad nápisu je šedostříbrný, písmena jsou černá.

Vraťme se však nyní k sestře Jiříkově
KATEŘINĚ ZAJÍNAČCE Z KUNŠTÁTU
A NA JEVIŠOVICÍCH:

O Kateřině Zajínáčce máme poměrně dosti zpráv i o její manželovi Hynku Brtnickém z Valdštejna. Především víme, že r. 1573 provdala za Hynka Brtnického z Valdštejna. Jaký to byl muž, který od r. 1573 až do roku 1595 tj. na 22 let se stal prakticky novým majitelem Jevišovic, o tom se velmi podrobně dočteme v článku dr. Jos. Fišera v časopise Od Horácka k Podyjí, roč. VI. str. 15, kde stojí:

"HYNEK BRTNICKÝ Z VALDŠTEJNA je počítán k nejlepším členům svého rodu. Byl nejstarším synem mezi 14 dětmi / 6 syny a 8 dcerami / Zdenka z Valdštejna,

Hynek Brtnický z Valdštejna
/podle Paprockého "Zrcadla"
z r. 1593, list 77 b/

funkce se dne 26. září 1588 pro nedostatek zdraví poděkoval, ale až do své smrti setrval v úřadě nejvyššího konopiho. Zemřel dne 26. září 1595 / podle Žerotínova diaria-Diariicum Caroli a Zerotin, sbírka Ceroniho, podle brněnského kronikáře Jiřího Ludvíga dne 25. září/ a nezanechal potomků. Jediná dcera Anička zemřela ve 4. roce svého věku a dne 11. října 1601 "život v Pánu dokonala vysoce urozená Paní Kateřina Waldštejnská, rozená Zajimačka z Kunštátu na Brtnici a Jevišovicích".

Hynek z Valdštejna, muž vzdělaný západní kulturou v uměních a v politice, měl smysl i pro vyšší zájmy lidské a podporoval vědy a umění. Jeho nákladem bylo pořízeno třetí vydání nejstarší Fabriciovy mapy Moravy. Prošel sväten, když jezdil po dvorech vladařských v záležitostech státních, naučil se a dovedl dobře ovládat i své vlastní záležitosti hospodářské a peněžní, když se správě jejich věnoval, a přičiňoval se jako jeho matka, paní Anna Frajiřka z Krajků, třebaže neměl děti, aby čistým udržel zboží otců svých, ne násilím, ne odíráním poddaných, nýbrž podporováním a zvelebováním jejich živností. Proto také dal dne 3. 11. 1588 městu Mor. Budějovicům památné a cenné privilegium "aby tím lépe město vzděláváno bylo", jímž podstatně zvětšil a rozšířil městské výsadky a jehož si Mor. Budějoviští velmi vážili. Je celé ocitováno v časopise Podyjí r. I. str. 7, str. 22-24 a str. 71-75."

Pro nás je zajímavé hlavně zhlaví tohoto mor. budějovického privilegia, neboť se v něm praví:

"Já Hynek Brtnický z Valdštejna na Brtnici a Jevišovicích, hejtman a nejvyšší komorník markrabství moravského

Z toho nepochybně vidíme, že Hynek Brtnický z Valdštejna byl od roku sňatku s Kateřinou Zajimačkou v r. 1573 až do své smrti r. 1595 pánem jevišovickém ho p a n s t v í. Druhým dokladem o této skutečnosti je zpráva ve Vlastivědě mor. okr. znojemský str. 88, kde stojí: "R. 1588 převor dominikánského kláštera ve Znojme Ant. Arnold de Taurino propachtoval Tvořihráz a Psáry na 15 let na j i t e l i Jevišovic Hynku Brtnickému z Valdštejna za ročních 200 kop. mor. a některé další naturální dávky". /Tvořihrázský statek patřil tehdy znojemským dominikánům /. Mino to, již minule jsme si uvedli, že r. 1591 Hynek Brtnický z Valdštejna postoupil své manželce Kateřině Zajimačce ves Nůnčičky do dědičného vlastnictví.

O Kateřině Zajimačce dále víme, jak jsme se zmínili již minule, že r. 1600 svou poslední vůlí určila jako dědice celého jevišovického panství své příbuzné Kunštátské Po-děbradské a to Karla z Kunštátu, knížete Minstersberského - o l e š n i c k ó h o . R. 1600 darovala konečně Kateřina kostelu v Lukově u Mor. Budějovic zvon, na němž je tento nápis: PRZI PANACZE PANIE KATERZYNA WALDSSTEINSKA NA BRTNICY A GE-
MISSOWICYCH LETHA PANTE MDC.

svůdnické umění. Měl dar, znásilňovati ženy očima a jazykem. Lámením lstivých očí s lichotivými řečmi dovedl uspatí silné a bdělé muže, tím snadněji ošálil slabou ženu. Ovinul jí hlavu mlhou lichotek a potom propaloval žhavými blesky, laskal a něžně hladil. Ještě prý žádná neodolala jeho svůdnickému umění. Vypravuje se o něm nejen v Uhrách, ale i po všech evropských hradech : Za válek proti Turkům dal stítí dvaatřicet zajatých moslimských pašů. Později v jednom boji sám byl Turky jat. Byl dán do vězení v domé vdovy, jejíhož muže dal popravit. Ta přísabala tureckému bohu za svého muže **že se pomstít. Ale uher- ský král výmluvností úst s lstivých očí, přivětivos- tí i svým chováním brzy dosáhl její přízně a ona sa- ma mu pomohla k útěku.**

Pozval žínbu, aby si k nim přisedla. Přijala dvor- ný pozvání.

Vzal ji otecky a jemně za ruku. Vedl s ní zprvu řeč přehce důvěrnou o jejích denních zájmech a staro- stech, později naléhavou. Byl přesvědčen, že má co ří- nit se žínkou frejnou. Vladla dlouhé brvy stydlivé přes oči, aby zalyla výsměšný oheň. Nepatrně kývla hlavou a šeptla :

"Přijedete zítra ?"

"Oh, zítra nikoliv, zítra nebude na milostné ko- chání času a pozítří budeme za horami, na cestě k Pra- ze", uniklo mu.

Zdála se hořet neděkovostí. Ale dnes má nutnou práci. Snad přece jen zítra ?

Král se obrátil k Bardosymu a praví cizí řečí :
"Snad bys mohl zítra, po vítězném boji, přivést ji do Znojma ? Zítra do večera porazíme toho Suchého Čerta a vtáhnem do města. Věci tam uspořádá vévoda a opat. My sami vyrazíme ihned pozítří k české hranici."

Ale hned sám zanítl tu myšlenku. V dobytém městě nebude klidu, budou slavnosti, večere, povinnosti vla- dařské.

"Přivedeš ji ještě dnes večer na opatství !"

Znovu se věnoval milé žínce, která jeho úsilím se zdá býti podivně vzrušena. Je nepokojná, často vzhlíží oknem k blízkému lesu, ale zdá se plna ženské pokory.

A potom nastane veliké zabíjení a plenění.
V duchu už slyší pláč smilných žen i sténání násilných panen, slučení stařen, kvílení dětí, střek mučených měšťanů, kteří o'pírají prozradit, kde zokopali cenné věci a klenoty. -

Při tom pomýšlení nad zkázou buřičů proběhlo jim slastné mrazení. -

Bude vítězství, krvavá pomsta i kořist. Kusí pečovat, aby si zajistil svůj díl.

Fonečně král otevřel ústa, aby rozhodl :

" Zítra bude Jeho Eminence sloužit prosebnou mši za naše vítězství a pozítří svedeme tu bitvu. Dni miji a je na čase, abychom odtud vyrazili do Čech."

oooooooooooooooo

Z T R A C E N Ý M L Ý N

Jako hejna jepic k pólavému ohni, táhnou se Uhři k Ztracenému mlýnu. Ohněm nebyl starý mlýn, ale sličná žena a její krmě, která voní slaminou. V čase obležení Znojma mlýn hučel jako věcí úl. Ale brzy pýšná a vyšňoření uherští šlechticové vypuřili odtud prosté zbrojné a sami ovládli to vláčné pole. Tam chodí šlechtic, tam se zbrojně netáhnou. Mlynářka v tom divokém ruchu žila v poměrném bezpečí. Jeden Uher hlídal druhého, aby mu lahodné sousto nepohlil před noseem.

Nikdo z těch hostí netuší, že sličná, okrouhlá vdova rozumí jejich řeči. Odpovídala jim jen po česku. Byla řečná a švitolná a kře hbitý ženský jazyk nestačil, pomohla si posunkem.

Přijel-li některý podnikavý Uher večer, přiváben půvabem vdovy, našel vřadyky mlýn tichý a pustý, bez života. Jen čtyři psi zuřivě štěkali na dvoře u svých bud.

Po táborech Uhřů se vypravuje, že za noci v opuštěném mlýně stráž.

Bardosy, králův mltec a agent v zájezdistech mlýstných, také uznávaný rozhodčí ve věcech lásky mezi uherkou šlechtou, se rozhodl, že noční tajemství mlýna ohlédne. Bardosy je tlavý dvořan s tvářičkami divčí, chytřejší očima, zkažený právě jako jeho krmář lovský pán. Troše je sbírá raději po francouzských šlechticích a ložnicích dvorních dam než v tvrdém klínu na polích vláčných.

Do mlýna přijel s jedním služebníkem ještě pod večerem. Ten jeho zbrojný byl Slovák, zovo se Martin

"nevysvětlil se svému císařskému otci. - Je chvalitebné, že omlouváte svého krále. Ale pane, kdyby ten usedl u téhož stolu na vašem místě, jedu bych mu podala místo ředu a smetany!" - Mlynářka má věru ve zřítelnicích šlehavé ohně.

Hostu se objevil na rtech úsměv. Liboval si velmi ve vzrušení žen. Volebil úmysly a záměry svého krále:

"Je to syn velikého císaře a českého krále. Miluje český lid více než král Václav a přeje mu jen dobré."

"Váš pravdy neutopíš, cizínco, pravda vypluje vždycky na vodu a na světlo denní. Věrolomného Zikrunda, bratra našeho krále, označují samy jeho skutky".

Ani při této řeči - kn podivu - se nevrátil. Zda se dokonce, že se příjemně baví. Liboval si v takových podivných situacích a tuto sledoval dokonce žertovnou. Anežní dobrodružství počalo tak libezně, nedá se vzrušit k němu. Naopak kochal se novým prostředím a v bláznovosti dne tak slunného a příjemného, také v očekávání ukončení obléhání a zítřejšího velkého vítězství. Rozložen na lavici, smál se bezstarostně jako chlapec a bavil se v plném pohodu.

Žínka vyzvídá na cizinci:

"Říkájí o vašem králi, že když přijel do Hor Kutných, nesebral tam jen královské poklady, ale zádal, aby mu měšťané nosili na hrad svoje dcery jako vonné květiny? Váš král prý má povahu kozlí? Po něm jen hoří, cizoložstva tisícera se dopouští?"

"To je česká pomluva! Vymyslí některých pražských kněží - těch novodobých mpravokárců!", zlobil se na oko cizinec. "Váš král je cnostný a velmi zbožný. Právě nyní všechny dny i večery se modlí v klášteře loučím s nábožným opatem Janem. Ale ovšem jako muž v nejlepší věru je ctitel sličných žen. Zatoužili po některé, miluje horoucně a zpravidla bývá vědčný a štědrý".

"A zda je také věrný?"

"Zajisté. Jeho věrnost je příslovečná".

Rozhodl se vyzkoušet také u této vdovy své

Brzy si přijdou po zuby ozbrojení pro více masa, slaninu a víno!"

"Luj muž jako mlynář", pokračovala mlynářka, si neoblíbil a nejrůznější slanine a maso chroupal. Však o jeho pohřbu dával jej opět Jan za odstranění člověka nemírně požívání masa a pítí vína. Měloť přá- vě takové požívání masa podporuje množství zlostných červů, kteří rozežirají střeva a vnitřnosti a člověk- ka hubí. Tak právě a nejímek zabubili prý červí krá- le Herodese, jakéhos ukrutného a prokletého pobru- Nedlouho před smrti postavil svůj muž dobrou strýš. Bylo to poslední a nejlepší jeho dílo, jaké za své- ho života vykonal. Vojna mu dala za pravdu. Iržel v chřepí hlavě selskou opatrnost po svém dědu, který také říkal: Víno vřehnosti kradené je lahodnější a chléb skrytý libější."

"Kde je tvoje skryš?", uhodil máhle host.

Žena se rozesmála, kníten se roztočila v bocích, že to bylo neuvěřitelné při jejich objemu a šíři a nakonec ukázala hostu jakés místo.

Kdyby sám nebyl veselý prostopánník, byl by se asi zaržel. Ale vybuchl v smích. Bardosy, ac dobře nerozuměl, se začervenál. Ale vída, že král trvá v dobrém rozmaru, upokojil se.

Král vyzvídá:

"Co se mezi lidem říká o sporech a válkách obou Markrabí, co o uherském králi?"

"Markrabí Prokop a Jošt? - Jsou to naši vlada- ři. Naše knížata se vždycky svářila, to je už v čes- ké krvi. Och - naši se dovědou potýkat mezi sebou, až z krčničky nejen saze, ale i trároví lítá. Ale na- še země a náš lid má život tuhý, ty nedokáží ubít ani vlastní knížecí vladáři. A nám bez těch pátek bylo by snad i smutno. Ale cizí ať se nám do našich sporů nepletou! Co u nás pohledává váš král a ten Rakušan?"

"Náš král Zikmund není přece v této zemi cizin- cem. Je českého krále syn."

a bude mu u vdovy tlumočnickem. Mlynářka oba mile při- vítala, podala na stůl chléb, slaninu a víno. Chvíle- ni, jak práce dovolila, přisedla ke stolu.

Zkušný Bardosy podle rytířského mravu ženě li- chotí, dvoří se zaniceně. Jeho marnivé samolibosti se zdá, že sladké vdova jhne. Slechtický zvrhlík sedí pohodlně rozložen na lavici a čeká na svůj večer. -

Ot nem sem nahlédla už večernice. Letní opojný podvečer kolem hlavy mladého muže sprádá pavučinu svého kouzla. Bardosy vejří na ženu, polývá ji očima. Opojen vínem, večerem i blízkostí ženy, počíná blábo- lit nesmysly.

Večerní šero padlo rychle do jizby a zatemnilo ji. Mlynářka, zdá se, roztála:

"Vás, pane, bych možná mohla milovat". Odvráti- la se, aby cizinci nepozorovali krutý výsměch, který jí při těch slovech svítil z očí. -

Slechtic, když Martin tu mílostnou výzvu přetlu- močil, zahorel. Mínil, že by tu už dnes mohl spát.

"Ach - dnes nikoliv - ale snad pozítří", pra- ví vdova, oči jí jiskří a napjatě čeká, co cizinec odpoví.

Opojený dvořan praví Martinovi:

"Pozítří? To nebuďte možné, toho dne bude svede- na bitva. Naš pipa všem silami zaútočí na Znojmo, aby obležení ukončil. Všech rukou bude potřebovat, to ne- mohu přijeti. Ale o tom pomlč. Řekni jí, že dnes nebo nikdy. Pozítří - to je věčnost pro milence. Do té do- by bych láskou a touhou po ní zemřel."

Vdova neodpovídá. Usmívajíc se kamsi odběhla. Dlouho se nevrací.

Dlouhá je chvíle, když rozdychtěnému muži se že- na vzdálí. Zdá se, že pod trámovým stropem síně čas stojí.

Strach jako nepatrný mráček prošel mimo okna jiz- by, dotkl se lehce slechticových plecí. Ale ne - Bar- dosy je pln sladké naděje. To jen večerní chlad sem zavanul od potoka, který pod oknem buble. To jen hlou- pí zbrojní praví, že ve mlýně za noci straší. Ti báz- livci se mlýnu za tmy vyhýbají na sto honů.

Ale Bardosy se nebojí, směje se takovým řečem pověřivých vojáku.

Fonecno mlynářka přišla. Oči jí září nspokoje-
ním. Dolila hostím vína a přisedla. Bardosy pil už
nad míru, mluví naléhavě, breptá. Žínka nemápadně za
hovoru projevila některý zájem o vojnu a dvořan pro-
zradil všelicos o záměrech Pipy z Ozorty i krále.

Vdova hledí šlechtici na bílou ruku, která drží
čís.

"Jakou máte bílou, jemnou ruku - pane ! A na ně
jsou tvrdé mozoly".

Položil číši a uchopil ji silně v zápěstí. Vyt-
kla mu ruku. Ulekla se, až vypulila oči. - Je stude-
ný jeho kotník, chladná dlan, ledové prsty i pravě
tak chladnou ruku měl krátce před smrtí její muž.

Vycítil silné zneklidnění ženy. Sár je už také
vzrušen a znepokojen.

Žádá světlo.

Vymala z troudníku něco troudu a křesala křeme-
nem o křesadlo, aby vyloudila jiskry. Doutnající troudu
kladla na uhel a foukla, až zrudněla. Na hrot stojanu
zabkla svíci.

"Zde náš světlo, abys na mne dobře viděl", směla
se. "Je to moje poslední svíce, pane".

Zase odešla. -

Klapot mlýna rázem ustal. - Mlýn oněměl a zpus-
til. Jen čtyři psi na dvoře se zuřivě rozštěkali.

Bardosy a Martin chvilí čekají. Ale potom vyšli
na dvůr. Mlynářská chasa i čeledě také kamsi zmizela.
Bardosyru se zdá, že obytnou jizbu se mhl stín.

Světlo tam shaslo.

Sedají na koně. Bude lépe odtud vyjetí, než je
zastihne hustá tma. Mlýn je smutná sarota a costa k
Louce je ztracená, těžko ji za tmy sleduješ. Nikoho
se nedovoláš.

Ten ztracený mlýn opravdu vypadá jako čarodě-
jív kradlub, z něhož za noci se čerti rozletují po
lesích a roklích a tam protivně houkají. -

Záhy ráno sloužil opat prosebnou mši ze vítěz-
ství.

teh starší, uhlazený šlechtic nakraděné brady hbitě
hovoří jejím rodným jazykem jako pražský dvořan. Zby-
stila ostrážitost, zavěnil jí podivně.

"Ale váš druh nemluví po česku ?", vptává se.
"Mkoliv, je v této zemi poprvé. I kdyby mluvil,
neměla bys z toho užítku. Je ženat. Proti jeho vůli
oženíl ho jeho otec v jinášském věnu se šerednou, žár-
livou a hubratou šlechticnou".

"Ach, chudák", politovala ho útloučtně žínka.

Host se znovu diví množství dobré krmí. Hle -
to všechno uherští jízdní nedovedli ještě vyslidit?
Říkali mi přece, že v okruhu dvaceti mil není už o-
bliného zrna, kobouta ani berana.

"Rádně nám požehnával a máme dobrou srtýš, kde
naše přímě je bezpečna před vašimi slidiči. Jinak by-
chom umřeli hladu. Práce ve mlýně za vojny není, mle-
či do mlýna nejedou, vaši jim berou na cestách zrna,
vozy i potahy. Bůh ví, co všechno ti vaši lidé v o-
kolních vsích už spolykali. Vyžírají oni i ten náš
prál všecek kraj jako hladové kobylky. Věší sedláky
pro každou schovanou ovci i slepici".

"Nebojíš se, ženo, sama trestu ?"

"Někdy se bojím, pane. Ale strach nasycuje jen

čtvili, najisti se ho nemůžeme".

Přihlíží účastně, jak cizincům chutná :

"Přicházíte jistě z louckého kláštera, to vám
bude chutnat. Opat vás jistě špatně krmí. Je to zbož-
ný a úctyhodný muž, ale naši sedláci ho nemilují.

Ustavilně on i jeho řeholníci jim kážou o zhoubnosti
obžerství vínem, také je nabádá, aby se nepřejídali
masem a lehodnou krmí. Promlouvají k nim neustále o
přihodnosti postu a střídmosti, jaké užítky přináše-
jí tyto cnosti každému, kdo je pěstuje. Opat káže, že
nejvydatnější a nejvýživnější je prý černý chléb, ze-
liny z kopřiv, zvláště mladých a jako nápoj zdravá,
čistá voda. Možná, že opat má pravdu. Ale můj nebož-
tík muž na ta kázání zlořečeně broukal. Slyše ty pro-
mluvy, vzpomínal na svého moudrého a zrušeného děda,
který říkal : Rády vám panstvé vrchnost káže o odí-
vání a postu, o výživnosti zelených polévek a kopřivo-
vých bylin, budoujte rychle dobré a pevné srtýše.

oruny višňového stromu perličky ženského smíchu, za nimi sklouzla po žebříku hbitě na trávník žena, ještě dřív, než švihák se dotkl žebříku a rohl započít příjmovou službu.

Vdova stojí před cizinci, v ruce plný koš červených višní.

Mile je přivítala, usměla se na Bardosyho. Ten ladý, sličný šlechtic byl zde včera, mnoho zajímal ho se od něho dovědět. Ale ženským důvtipem brzy vyčítala, že si musí více všimnout staršího, ryšavého cízince. Důvtipná žánka si také všimla, jak sličné oděný strážný - obr - zůstal před vraty venku, aby střežil bezpečnost hostů a aby odehnal případné příchozí.

Vlčcoži nechtějí být rušeni. To nejsou obyčejní šlechticové, jací sem denně dojíždějí.

Uvedla je do jizby. - Uscdli a ilynářka jim dala na stůl mnoho chleba a slaniny také násla a medu, k tomu misku smetanu a talíř svěžích lesních malin.

"Jak ty lesní plody voní!", král říka se rozhlédl jizbu a po stole.

Čistá jizba i stůl.

Libezné jitro.

Sličná žena.

Bílá smetana a červené maliny.

"Svět je krásný, milý Bardosy", praví král. Vydechli rozkoši a z hluboka.

Vdova je opravdu pěkná, kyprá. Je svěží jitro a jako sladká péna na její smetaně. Sukně jí čustí na kolenou. Na bílém krku a plných prsou zvoní stříbrné peníze. Přinesla hostům na stůl dobrou ltrni a stejně sladký úsměv.

"Ta žena nemá pávabů našeho gotického věku", říká král, "ale je nadmíru vášná, žádoucí. Voní jako její lesní maliny". To pravil svému druhu maďarsky. - Maliny mu zachutnaly. Jako chlapec jedl je plnou hrstí.

"Dobré krmě, jak vidím, u tebe nechybí", obrací se k ženě po česku, přehlížeje v dobré míře stůl a čichaje k slanině, chlebu, k malinám i smetaně.

Vdova byla na chvílku překvapena. Diví se, jak

Do chrámu jel na koni, za ním kráčí v slavnostním průvodu kanonie a eholníci se žlutými voskovými čepicemi. Probošt nese pastýřskou berlu. Pěvecký sbor zpíval k obřadu. Opat v nitě, převor, podpřevor i všichni kanonie v obřadném rouchu se modlí vroucně k oběma patronám kláštera i kostela, k Marii i svatému Václavu, za vítězství uherského krále a rakouského vévody.

Obě knižata, klonice šíjí, modlí se s nimi. Ale Zikmund je zřejmě netrpělivý v očekávání příštích událostí. Mepozorně bloudí očima po ornátech kněží, po obrazech a sochách světčů.

Vévoda, který nepostrádal uměleckého vkusu a citění, prohlíží svatyni. Obdivuje vzácnost okenního skla, jemné a vzdušné oblouky klenby. Proč vždycky se cítí tak nepatrným a dětsky pokorným, když dlí v chrámu? - Chrást není jen budova, je to dílo ducha a touhy. - Podivný je náš věk - uvažuje vladař. Čím jsou příbytky lidí temnější, čím jsou kobky žalární a hroby kryptové hlubší a ponurejší, tím výš touží lidský duch, tím prudčí je bažení lidské mysli po světle a jasu, po výšinách a širokém a volném prostoru. Duch, tonoucí v temnu, touží se znocnit záře oblouhy, napodobit ji ve vzdušných křivkách a v jediném klucbení chránové klenby. Žádá si znocnit se konečného obsahu záře, jasu a slávy oblouhy.

Všude kolem leží mnoho dusných mrákot a tmy! Proto více světla lidem! Do výše se rozmáchnout a zaplanout v zářivém zdroji světla, v životodárném slunci. Neboť žádných hranečnicků není v říši naděje, sná a touhy. Ta se vzpíná a letí k slunci, vtěluje se v umělecké dílo.

Umělec je zde plnitel lidské touhy. Žádost spravedlnosti stvořila soudce a kato, vězení i šibenice. Touha vědění školu a magistra. Touha po kráse porodila stavitele, malíře a sochaře. Umělcův duch a ruka vtěluje lidské toužení do libezného a dokonalého tvaru. Právě z toho protikladu, z hluboké tmy a touhy po světle, vyvázila tvůrčí vášeň ve stavbách i výzdobě chrámů tolik krásy, že vceleba a

lahoda jejich tvarů bude okouzlovat vlnavé mysli lidí po staletí.

Zoltáče pohlíží na vévodu i krále, kteří mžourají před prudkým světlem slunečním, jež sem proražilo okny, podoba něžné gotické Paní. Ta s dětáčkem v náručí pohlíží tiše a mírně na oba cizince. Zač ti dva se přišli k ní modlit? Ach - už rozumí i Ti dva muži v brokátu si usmyslili dobýti pro svou slávu a zisk toto město i zemi a přišli ji prosit o pomoc. Kdyby jim z toho kynul prospěch, ukradli by jí z náručí i to její dítě.

Když se vladari vraceli z chrámu, vévoda zářil spokojeností a nadějí. Pravi, že se cítí v Louce šťasten. Jísti u opata je obřadem a rozkoší. Trávení má zde nerušené. Chrást je dokonaly. Také sny mívá zde přívětivé a sladké.

Ten milý vévoda, má přec jen beraněho ducha, nemili víbec pouhým hnupem. Nedivím se už, že mu český král utekl - zlobí se Zikmund.

Vévoda, považuje mlčení královo za souhlas, pravil: "Obřady dnešní prosebné mše byly půvabné. Ale vítězné Tedum se zvony by se mi ještě lépe zamlouvalo".

"Dočkáte se brzy, jistě pozítří, milý vévodo; pravil Zikmund. "Oh - tentokrát nám vítězství z ruky nevyklouzne. Zitra, ještě před večerem, položíme pravou nohu na hlavu saně. A potom bude se pěti slavné Tedum se zvony. A nejen v Louce, ale také ve Znojmě, u sv. Mikuláše, Michala, sv. Kříže i na Hradišti".

Král je už unaven dlouhým obléháním a čekáním, vévodou i zhnusen opátem. Po celou dobu se nezdálil z areálu klášterního. Bylo jeho zvykem, vstávat ráno vzdychky přede dnem. Jeho dnu zde byly proto pro něho nepřeměněné dlouhé. Co si počne dnes po celý letní den až do večera?

Dal se v Louce malovat vídeňským umělcem, jehož mu pozval vévoda. Ale nevydržel dlouho sedět, také obraz se mu nelíbil. Byla to příliš věrná jeho podoba. Dnes, kdy je před bitvou, která rozhodne o tažení

válečném, nemá dosti trpělivosti a klidu. Odmltl malíři sedět. Byl náruživý milovník veselí a pratochvilí a rád je střídal.

Přítel vína a žen mohl v klášteře pít víno mohutně, ale stýskalo se mu v jeho šedých zdech, mezi knichy a vojáky po dvorních kejklřích, tanci a žnách. Zatoužil dnes někam si vyjet, aby poznal zdejší kraj, jeho lid a mrav. Snad Bardosy uprde nějaké dobrodružství.

Dal ho zavolati.

Praví žalostně, jako rozmazlené dítě:

"Bardosy, nudím se u opata k smrti".

Mlci se zalesklo v očích:

"Vím o sličné ženě, Vaše Milosti. Mění šlechtič-

na, ale je roztomilá a veselá, jen naří řečí nerozumí. Je k ní z Louky nedafero, je ve mlýně u únanovského potoka".

Král důvěřuje v kusu dvořanovu, přeje si tu ženu uvidět. Jen je-li cesta bezpečná?

"Od Louky až k tvořihrázskému lesu jsou jen naši. Jeden rytíř jako průvodce postačí".

Král jede na zapřenou, v oděvu prostého uherského zemana. Ioprovází jej a Bardosyho jediný paladin, ozbrojený obřím.

Ráno bylo zase sličné, takové, kdy všechno, co dýchá a žije, chválí a pozdravuje zářivé a plodivé slunce.

Jeli lehce na krásných a hbitých koních v jasnoletního dopoledne. Král vdechoval spokojeně, obhlížel zírny kraj se zahradami a vinicemi. Byl právě čas, kdy božstvo slunce a plnobotá bohyne zrání se rozdělili o vládu nad zemí - i když nívy, zahrady i vinice jsou hrubě válkou zpustošeny.

Když vjeli do širokých vrat Ztraceného mlýna, uviděli Zuzanu, jak v koruně stromu trhá zralé víšně. Sukni při té příjemné práci má vyřásánu až ke kolečkům. Mezi větvemi v syté zeleni višňového listí se blyská jí bílá, oblé lýtka. Oči Bardosyho hledí vzhůru, div mu bulvy z očí nevyvpadnou.

Čiperný ctitel žen skočil s koně a nabízí se, že podrží žebřík. Jako stříbrné zrní sypaly se z kočátek